

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥

NORTH MAHARASHTRA UNIVERSITY

JALGAON

SYLLABUS FOR

T.Y.B.A.

Sub- Pali पाली भाषा

PALI- G 3

(V & VI Semester)

w.e.f.

June- 2015

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ- जळगांव

प्राचीन भारतीय भाषा (संस्कृत, अर्धमागधी, पाली)

अभ्यास मंडळ, उ.म.वि. जळगांव

विषय- पालीभाषा

T.Y.B.A. General-3

पाली वाङ्मय प्रकार अभ्यास- त्रिपिटक साहित्य

जून 2015 पासून लागू

पाचवे सत्र (V semester)

नेमलेला अभ्यासक्रम

सुत्तपिटक- सारी पुत्त सुत्त महाकस्सप थेरगाथा, राहुल पव्वज्जासुत्त

विनयपिटक तीन विरती, वेयणा, वेदना

अभिधम्मपिटक पुग्गलपय्याति, प्रज्ञापन चार आर्यसत्य- अरिय अष्टांगिक मार्ग

पाली भाषेची ओळख, पाली त्रिपिटक संक्षिप्त परिचय- बावेरूजातक कथा वलाहस्सजातक कथा

पाली व्याकरण स्वर, व्यंजन, सन्धी, विशेषण, क्रियापद

सन्दर्भ ग्रन्थानी-

- 1) काश्यप भिक्खु जगदिश-अभिधम्मपिटके पाली-नवनालंदा
- 2) काश्यप भिक्खु जगदिश- विनयपिटके-पाली, नवनालंदा महाविहार, नालंदा बिहार
- 3) सांस्कृत्यायन राहूल- दीघनिकाय पालि, सुत्तपिटके, नवनालंदा महाविहार, नालंदा बिहार
- 4) Hazraki- Pali language & Literature Vols I & II- D.K. Print World (P. Ltd.)
New Delhi.
- 5) डॉ. विमल किर्ती- पाली व्याकरण व पाली त्रिपिटक साहित्य, पाली शब्दकोश
- 6) डॉ. भरतसिंह उपाध्यायन- पाली साहित्य हा इतिहास
- 7) तथागत बुद्ध आणि त्यांचे आदर्श भिक्षु- सुगावा प्रकाशन,पुणे Translated by प्रा. अर्चना हातेकर-धुळे
- 8) सुत्तपिटक, विनयपिटक, अभिधम्मपिटक- संपादक श्री.सत्यनारायण गोयंका, प्रकाशक, धम्मगिरी
विश्वविपश्यना केंद्र इगतपुरी नाशिक
- 9) पाली शब्दकोष -डॉ. भदन्त आनंद कौसल्यायन.

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव

प्राचीन भारतीय भाषा (संस्कृत, पाली, अर्धमागधी)

अभ्यास मंडळ

T.Y.B.A. Pali- G3

Sub : Pali पाली भाषा

Title : पाली वाङ्मय प्रकार अभ्यास- त्रिपिटक साहित्य

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

पाचवे सत्र (V semester)

वेळ- 2 तास	गुण - 40
प्रश्न 1 भाषांतर करा	8
अ. पाठ्यक्रमावर आधारीत 2/3	
प्रश्न 2 संदर्भासह स्पष्टिकरण करा	8
अ. पाठ्यक्रमावर आधारीत 2/3	
प्रश्न 3 दीर्घोत्तरी प्रश्न 1/2	8
अ. पाठ्यक्रमावर आधारीत 2/3	
प्रश्न 4 वस्तुनिष्ठ प्रश्न 6/7	6
एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	
रिकाम्या जागा भरा.	
प्रश्न 5 टिपा लिहा	
अ. पाली त्रिपिटक 1/2	5
ब. पाली व्याकरण 1/2	5
एकूण गुण	40
अंतर्गत निरंतर मुल्यमापन	10
एकूण गुण	50

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव

प्राचीन भारतीय भाषा (संस्कृत, पाली, अर्धमागधी)

अभ्यास मंडळ

T.Y.B.A. Pali Bhasha

T.Y.B.A. Pali G-3

Sub : Pali पाली भाषा

Title -पाली वाङ्मय प्रकार अभ्यास त्रिपिटक साहित्य

जून 2015 पासून लागू

सहावे सत्र (VI semester)

नेमलेला अभ्यासक्रम

सुत्तपिटक केसुमती सुत्त

विनय पिटक भिक्खु पातिमोक्ख

पाराजिक संघ दिसेस

अभिधम्मपिटक नामरूप प्रज्ञप्ती 1 ते 31- अरिय अष्टांगीक मार्ग

चार आर्य सत्य आर्य अष्टांगिक मार्ग, निव्वाण नाम रूपस्कंद, अरूपी स्कंध

धम्मपद अप्पमाद वग्गो,

पाली साहित्य महाकस्सपांची वंदना,

व्याकरण स्वर व्यंजन संधी क्रियापद

पाली जातक कथा साहित्य -मत्तक भत्तजातकं जवसकुण जातक

सन्दर्भ ग्रन्थानी-

- 1) काश्यप भिक्खु जगदिश-अभिधम्मपिटके पाली-नवनालंदा
- 2) काश्यप भिक्खु जगदिश- विनयपिटके-पाली, नवनालंदा महाविहार, नालंदा बिहार
- 3) सांकृत्यायन राहूल- दीघनिकाय पालि, सुत्तपिटके, नवनालंदा महाविहार, नालंदा बिहार
- 4) Hazraki- Pali language & Literature Vols I & II- D.K. Print World (P. Ltd.)
New Delhi.
- 5) डॉ. विमल किर्ती- पाली व्याकरण व पाली त्रिपिटक साहित्य, पाली शब्दकोश
- 6) डॉ. भरतसिंह उपाध्यायन- पाली साहित्य हा इतिहास
- 7) तथागत बुद्ध आणि त्यांचे आदर्श भिक्षु- सुगावा प्रकाशन,पुणे Translated by प्रा. अर्चना हातेकर-धुळे
- 8) सुत्तपिटक, विनयपिटक, अभिधम्मपिटक- संपादक श्री.सत्यनारायण गोयंका, प्रकाशक, धम्मगिरी
विश्वविपश्यना केंद्र इगतपुरी नाशिक
- 9) पाली शब्दकोष -डॉ. भदन्त आनंद कौसल्यायन.

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव
प्राचीन भारतीय भाषा (संस्कृत, पाली, अर्धमागधी)
अभ्यास मंडळ
T.Y.B.A. Pali- G3
Sub : Pali पाली भाषा
Title : पाली वाङ्मय प्रकार अभ्यास- त्रिपिटक साहित्य
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी
सहावे सत्र (VI semester)

वेळ- 2 तास	गुण - 40
प्रश्न 1 भाषांतर करा	8
अ. पाठ्यक्रमावर आधारीत 2/3	
प्रश्न 2 संदर्भासह स्पष्टिकरण करा	8
अ. पाठ्यक्रमावर आधारीत 2/3	
प्रश्न 3 दीर्घोत्तरी प्रश्न 1/2	8
अ. पाठ्यक्रमावर आधारीत 2/3	
प्रश्न 4 वस्तुनिष्ठ प्रश्न 6/7	6
एका वाक्यात उत्तरे लिहा.	
रिकाम्या जागा भरा.	
प्रश्न 5 टिपा लिहा	
अ. पाली त्रिपिटक 1/2	5
ब. पाली व्याकरण 1/2	5
एकूण गुण	40
अंतर्गत निरंतर मुल्यमापन	10
एकूण गुण	50

अध्यक्ष
प्राचीन भारतीय भाषा (संस्कृत, पाली, अर्धमागधी)
अभ्यास मंडळ
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव

रोजगाराच्या संधी- (Job Opportunity)

अलीकडे केंद्रीय लोकसेवा आयोगाकडून घेतल्या जाणा-या विविध नागरी सेवा करीता प्राचीन भारतीय भाषा अर्धमागधी पाली भाषा व साहित्याचा पर्याय वापरण्याकडे विद्यार्थ्यांचा कल वाढत आहे. हे लक्षात घेता रोजगाराची संधी म्हणून प्राचीन भारतीय भाषा महत्त्वाच्या ठरल्या आहेत.

आज जागतिकीकरणाच्या युगात पाली, अर्धमागधी प्राकृत, संस्कृत या भाषांना अत्यंत महत्त्वाचे स्थान आहे. M.P.S.C. / U. P.S.C. या परीक्षेसाठी वरील विषयांचा समावेश असल्यामुळे विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होत आहेत.

प्राचीन भारतीय भाषांचा तुलनात्मक अभ्यास करण्याकरिता देखील संधी उपलब्ध आहेत.